

FORUM ETNOGRAFSKEGA FILMA IN VIZUALNIH RAZISKAV

Na pobudo Avdiovizualnega laboratorija pri Inštitutu za slovensko narodopisje ZRC SAZU je bil 24. oktobra 2003 v prostorih Inštituta za slovensko narodopisje v Ljubljani ustanovni sestanek Foruma etnografskega filma in vizualnih raziskav. Vabljeni so bili sodelavci vseh profesionalnih jeder produkcije etnografskega filma v Sloveniji in sodelavci tematske številke Glasnika SED (1-2, 2003), ki je bila posvečena etnografskemu filmu in vizualnim raziskavam.

Udeležili so se ga Albina Bobnar, Roberto Dapit, Katja Jerman, Naško Križnar, Miha Peče, Saša Poljak, Janez Rus, Nadja Valentinčič. Odsotnost sta opravičili Mihaela Hudelja in Darja Skrt.

Izhodišča zamisli in delovanja Foruma je podal Naško Križnar. Forum bo povezoval etnologe in druge raziskovalce kulture, ki se profesionalno posvečajo ali se nameravajo posvečati etnografskemu filmu in vizualnim raziskavam. Pri tem ne bo delal razlike med stopnjami izobrazbe in strokovnimi ter akademskimi nazivi. Člane Foruma družijo naslednje dejavnosti:

- Uporaba fotografske, video in filmske kamere pri etnološkem raziskovalnem delu.
- Proizvodnja fotografij in video posnetkov pri terenskem delu (vizualno opisovanje okolja in aktivnosti, intervjuji) ter zmontiranih (video)filmov za javno predvajanje (za muzeje, simpozije, festivale in javne vizualne medije).
- Opiranje na izročila etnografskega filma (doma in v svetu) in izkušnje vizualne antropologije v metodološkem pogledu.
- Sistematiziranje, analiziranje in preučevanje vizualnih pojavov v kulturi, vizualnih izdelkov, komunikacij, vizualnih sistemov in objava dognanj.

Forum bo lahko koordiniral skupne dejavnosti na področju produkcije, postprodukcije, predstavljanja rezultatov in izobraževanja.

V nadaljevanju sta podala poročili Roberto Dapit (o sodelovanju na kongresu IUAES v Firencah 2003 v vizualnoantropološki sekciji) in Miha Peče (o spletnih naslovih s tematiko etnografskega filma in vizualnih raziskav). Prisotni so se seznanili z načinom vpisa v članstvo Odbora za vizualno antropologijo in v VISCOM, spletni forum Temple University.

V razpravi o uvodnih postavkah in poročilih so prisotni izpostavili zlasti naslednje možnosti skupnega delovanja:

- Skupni projekti (na ravni produkcije, postprodukcije, predstavitve).
- Med predstavitvami so bila omenjena redna letna srečanja s selekcijo ali brez, tematske predstavitve, avtorske predstavitve, tiskovne konference, posvetovanja, simpoziji, festivali, spletna stran foruma.

Temelj aktivnega sodelovanja v Forumu je ugotovitev o koristnosti skupnega delovanja in nastopanja. Forum bo prvenstveno mreža za informiranje in povezovanje.

V okviru Foruma bomo spodbujali vizualne raziskave, produkcijo etnografskega filma in fotografije ter objavljane dognanj. Zlasti je zaželeno pisanje in publiciranje recenzij in kritik izdelkov ter objav.

V okviru Foruma bomo spodbujali in koordinirali izobraževanje na univerzitetni ravni v okviru znanih izobraževalnih oblik (OEIKA, FHŠ, FDV) in organizirali nove (tečaje, svetovalno pomoč za posameznike in ustanove).

Članstvo v Forumu je prostovoljno in nehierarhično. Obveščanje z elektronsko pošto bo prevzel AVL.

Sodelovanje pri Forumu z utemeljitvijo prijavite na naslov: Naško Križnar, Avdiovizualni laboratorij ISN ZRC SAZU, Novi trg 5, 1000 Ljubljana. E-pošta: nasko@zrc-sazu.si

Resolucija

Foruma etnografskega filma in vizualnih raziskav

Ustanovni člani Foruma etnografskega filma in vizualnih raziskav ugotavljamo, da v Sloveniji obstaja več profesionalnih jeder produkcije in uporabe filma v etnoloških raziskavah. Razen Avdiovizualnega laboratorija, ki deluje od leta 1983, sta to še Kustodiat za etnografski film pri SEM in Oddelek za dokumentacijo Goriškega muzeja.

Forum ustanovljamo kot obliko povezovanja raziskovalcev v

omenjenih ustanovah. Boljša in trajnejša komunikacija bo podlaga za učinkovito skupno delovanje in nastopanje. Menimo, da je minil čas amaterizma na področju etnografskega filma in vizualnih raziskav. Prizadevanje Foruma bo usmerjeno v razširjanje uporabe vizualne tehnologije pri etnološkem raziskovanju tako na ravni produkcije etnografskega filma kot raznih oblik vizualnih raziskav. Zato so k članstvu v Forumu vabljeni tudi bodoči avtorji etnografskih filmov in vizualnih raziskav.

Etnološke raziskovalne in pedagoške ustanove ter muzeje se nam zdi potrebno opozoriti na možnosti in problematiko naše dejavnosti.

Naše delo ni namenjeno samo sebi. Funkcionalno se povezuje z etnološkimi raziskavami na vseh ravneh, od terenskega dela do predstavitve ugotovitev.

Pri tem opozarjamo, da velike zmogljivosti vizualne tehnologije, ki je danes vsakomur dostopna, lahko osmislimo šele z ustreznimi metodologijo. To pa je povezano s študijem in treningom osnovnih veščin snemanja, analize in predstavljanja vizualnih podatkov. Vse to daje naši dejavnosti specifično podobo, katere posledica so tudi posebne organizacijske oblike profesionalnega delovanja.

Bistvene se nam zdijo naslednje postavke našega dela:

1. Financiranje

Etnografski film je del etnologije in hkrati znanstvenega in dokumentarnega filma. Organizacijsko, tehnično in vsebinsko presega raven običajne dokumentacijske dejavnosti v znanosti in kulturi. Razen delovnega mesta in opreme mu je treba omogočiti tudi namenski projektni način financiranja. To bo povečalo konkurenčnost, ustvarilo višja merila in standarde kakovosti ter omogočilo preverljivost rezultatov.

Tipologija za vodenje bibliografij v sistemu COBISS že priznava znanstveni film kot primerljiv raziskovalni rezultat (rubrika 2.18). Pogoji za doseg tega statusa so lahko osnova za izdelavo standardov na tem področju. (Opredelitve in merila. Glasnik 43/1,2, 2003, str. 13)

Zato bi morala po našem mnenju Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport in Ministrstvo za kulturo v okviru rednih razpisov za raziskovalne projekte razpisovati tudi izdelavo znanstvenih etnografskih filmov, podobno kot razpisujeta publiciranje knjig. Sicer se lahko zgodi, da bo to področje v številnih ustanovah ostalo domena napol amaterskega delovanja.

2. Izobraževanje

Za produkcijo etnografskega filma ne zadoščajo tehnični delavci. Etnografski film je akademska disciplina, ki zahteva visoko izobražene raziskovalce.

V Sloveniji na tem področju obstajata dve jedri visokošolskega izobraževanja, predmet Vizualne raziskave na Fakulteti za humanistične vede v Kopru, Obvezne izbirne vaje na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, razen njiju pa še izbirni predmet Vizualna

antropologija v podiplomskem programu antropologije na Fakulteti za družbene vede.

Ob tem Avdiovizualni laboratorij Inštituta za slovensko narodopisje vsako leto pripravlja Poletno šolo vizualnega, ki uči produkcijo vizualne dokumentacije za znanstvene raziskave. Namenjena je raziskovalcem in podiplomskim študentom.

Pozivamo nosilnike resolucije, naj v čim večji meri omogočijo nosilec etnografsko-filmske in vizualno-raziskovalne dejavnosti udeležbo pri omenjenih in drugih oblikah izobraževanja.

Knjižnice v etnoloških ustanovah pa naj ne štedijo pri nabavi specialne literature.

3. Predstavljanje

Doslej je veljalo, da sta ključni vprašanji etnografskega filma organizacija in produkcija. Danes ugotavljamo, da je enako važno tudi vprašanje predstavitve rezultatov.

Razen občasnih predstavitev etnografskih filmov na klasičen način in objav rezultatov vizualnih raziskav, načrtujemo postavitev spletnega portala vseh producentov etnografskega filma in etnološke vizualne dokumentacije. Ustrezno podprt s strani etnoloških ustanov lahko predstavlja največje okno v slovensko ustvarjalnost na tem področju in prostor za iskanje vizualnih podatkov iz različnih etnoloških tem. Uporaben bo za znanost in izobraževanje.

Prosimo profesionalne etnološke ustanove, da omogočijo sodelovanje svojih raziskovalcev pri tem projektu in po svojih možnostih financirajo tehnični del priprav (montažno pripravo in digitalizacijo).

Datum prejema prispevka v uredništvo: 8. 12. 2003